

PLATÓN (427 – 347 přnl.)

1) Bohatý aristokrat

2) **Období:** sókratovské, hlavní tvůrčí činy (teorie dvou světů, teorie vrstevnaté duše), pozdní pýthagoreiské.

3) Člověk dvou světů: Svět smyslový versus Svět idejí

Gnoseologické východisko: podle způsobu poznání světa – svět smyslový poznáváme svými smysly, svět idejí svým rozumem.

A) **SVĚT SMYSLOVÝ:** Je světem, v němž žijeme po celý život a který poznáváme svými smysly. Považujeme jej za jediný existující, pomocí smyslů se v něm orientujeme, chápeme jej, vyznáme se v něm a tím získáváme pocit jistoty. Společenské rozvrstvení, pozice ve společnosti-polis, státu- je dáno schopností poznat svět smyslový, využití uvedeného poznání k získání převahy nad jinými lidmi.

Pozn: Připomeňme si Thaletovu děvečku, která žije celý život v jámě, neví o tom a též nemá ponětí o nějakém světě „mimo jámu“.

B) **SVĚT IDEJÍ:** Je světem, k němuž vzestoupíme, pokud se oprostíme od svých smyslů a začneme poznávat pouhým rozumem. **Tento svět je naplněn idejemi-pojmy** (pojmy nižší- např. pojem kůň, pojmy vyšší až nejvyšší- např. pojmy Dobro, krása...).

C) **Platónův obraz jeskyně...**viz MOODLE: vysvětlení v přednášce.

Tři kroky: Obraz jeskyně Vysvobození Návrat

4) Platónovo učení o duši

A) Platón a Pýthagorás: Orficko-pýthagoreiská tradice

Duše je **nesmrtelná** a po smrti těl se postupně **převtěluje** do těl dalších.

B) Části duše: **Rozum.....Vůle plus vyšší city.....Pudy a vášně**

Dominance jednotlivých částí u různých duší (jsou si fakticky nerovny).

C) Pobývání duší **před vtělením do prvního těla:** Pobývají spolu s bohy v blízkosti světa idejí.

D) Základní úkol duše v tomto „období“ **...poznávání idejí.**

E) Proces vtělení do prvního těla: viz dialog Faidros – Podobnost dvou koňů a vozataje.

F) Pobývání v prvním, vždy lidském těle, důsledky způsobu života.

G) Život mezi dalšími vtěleními (i do zvířecích těl).

H) Úděl, výhoda i nevýhoda filosofova.

5) **Platónovo učení o poznání:** smysly a rozum

Rozvzpomínání se duše na svět idejí: hranice dle dominance jednotlivých částí duše.

6) **Esoterické a exoterické učení Platónovo** aneb co je a co není v Platónových dialozích.